

گەیاننى چالاکىھکانى پەرمیڤدانى تەندروستى و پاڭ و خاوينى بۆ خەمکانى ناواری ھەوآنامەى مرۆی (سەرچاوەى وێنە: ھەلەین دامەزراوەى سروح)

ھەوآلە سەرھىھکان

- ئاستەنگە کارگێر یەکان بۆ دەستگەشتنى مرۆی
- ئاگادار کردنەوہى سەرمتایى بۆ نەبوونی ئاسایشى خۆراک کە دووچارى عێراق دەبێتەوہ.
- جێندەر و پاراستن لە ماوہى کۆفید-١٩
- بەھاناو مچوون بۆ کۆفید-١٩ لە ناو عێراق
- سەنتەرى زانیارى عێراق یادی پێنجەمین سالەى دەکاتەوہ
- ئاوارەبوون لە ناو عێراق – راپۆرتوانى تابیەتى راپۆرت دەکات بۆ ئەنجومەنى مافەکانى مرۆف

ئاستەنگە کارگێر یەکان بۆ دەستگەشتنى مرۆی

154 approval requests

NGOs application requests for NOC Access letter approval

21% organizations denied

NOC access letters

28 days to approval

average number of days from OCHA submission to NOC access letter approval

700+ hours

NCCI required to prepare application requests

16 days to accept receipt

average number of days for NOC to accept receipt of application requests from OCHA

1.3K+ communications

times NCCI communicated with NGOs when preparing applications

57% OF NGOS DID NOT OBTAIN ACCESS AUTHORIZATION

NGOs did not obtain national access authorization due to lack of Joint Operations Command access letters, including 46% of organizations that were approved by NOC.

دەستگەشتنى مرۆی (تەموزی ٢٠٢٠) دەرئاندرێت بۆ زۆرێتەوہ لەم مایەوہ: <https://bit.ly/2PDRF5k>

ھەلپەساردنى مېکانیزمى رېگەپېدانى دەستگەشتنى سەر ئاستى نیشتمانى لە تشرینی دووہى ٢٠١٩ و بەردەوامى نەبوونی پێرۆسەى جێگرموہ وەگ ئاستەنگى دەستگەشتنى سەر تاسەرى و وولات دەبێتەوہ بۆ ئۆپەراسیۆنە مرۆیەکان. کاربگەری بەکەى زیادى کردوہ لەم ماوہى و بۆتە ھۆى ئاستەنگ لەبەردەم توانای ریکخراوہ مرۆیەکان بۆ بەھاناو مچوون بۆ پێویستى مرۆیەکان. لە کانوونى دووہى ٢٠٢٠، بەلایەنى کەمەوہ ٢.٢ ملیۆن عێراقى کە پێویستیان بە ھاوکارى خەمڵیندراوون کە ھاوکارى نەکرابوون بە ھۆى ھەلپەساردنى پێرۆسەى دەستگەشتن، لەم کاتەى کە زیاتر لە ٤.٠٠٠ کاروان دەبواہ ھەلبۆشێندرنەوہ لە ماوہى دوو مانگ لە (کانوونى یەکەمى ٢٠١٩ – کانوونى دووہى ٢٠٢٠).

لەم ماوہى، کاربگەرى کەلەمکەبووى ئەم سنورداریانەى دەستگەشتن لەسەر ئۆپەراسیۆنەکان زیادى کردوہ لەگەڵ بەلابوونەوہى کۆفید-١٩ و ریکارمەکانى پەيوەندیدار بە قەتیسکردنى قایرۆسەکە. لە ئەنجامدا، ریکخراوہ مرۆیەکان ئامادەکارىھەکانى ناوخۆیى بەپەلەیان ئەنجامدا بۆ ئامادەکارىھەکانى دەستگەشتن لەگەڵ دەسەلاتدارانى حکومى بۆ ئاسانکارى کردنى دەستگەشتنى خەملى عێراق کە پێویستیان بە ھاوکارى، لە ھەندێک شوێن، ٩ نووسراوى جیاجیا نیشتا پێویست بۆ دلناییدان لە دەستگەشتنى تەواو بۆ ھەندیک ناوچە.

لێژنەى ھەماھەنگى ریکخراوہ ناھکو مەھکان بۆ عێراق و نووسینگەى نەتەوہ یەگرتووہکان بۆ ھەماھەنگى کاروبارى مرۆی کاریان کردوہ لەگەڵ سەنتەرى ئۆپەراسیۆنە نیشتمانىھەکان بۆ دەستنیشاندنى ریکارمەکان کە باشتر ئاسانکارى دەکات بۆ دەستگەشتن. لە مانگى ئادارە تاكو حوزەیرانى ٢٠٢٠، حکومەت رايگەیاندا کەوا تەواوى داواپەکانى دەستگەشتن و چوونەزۆرەوہ بۆ ریکخراوہ ناھکو مەھکان لە ریکگەى نەتەوہ یەگرتووہکانەوہ بێت. پێرۆسەىھەكى تەواو دانرا لەلایەن لێژنەکە کە ھاوکارى ریکخراوہ ناھکو مەھکانى کرد بۆ ئامادەکردنى فۆرمەکان بۆ ریکگەپێدانەھەکانى ھاتووچۆ و نووسینگەى نەتەوہ یەگرتووہکان بۆ ھەماھەنگى کاروبارى مرۆی رادەستى سەنتەرى ئۆپەراسیۆنەھەکانى نیشتمانى کرد.

ئەم پێرۆسەىھەى تاقیکردنەوہ درێژکراوەوہ تا کۆتایى حوزەیرانى ٢٠٢٠. لە کۆتایى ماوہى پێرۆسەکە، ٨١ لەسەداى ١٥٤ فۆرم دراون نووسراو مەھکانى چوونەزۆرەوہ بۆ سەنتەرى ئۆپەراسیۆنە نیشتمانى، ھەرچەندە، کۆى گشتى ٥٦ لەسەداى نووسراوى تریان نەبووہ لەلایەن فەرماندەى ھاوہیشى ئۆپەراسیۆنەھەکان یان دواخراون و شایستەبوون چیت پەيوەندیدار نەبوو بە جیھەجیھکردنى پێرۆژە یان چاودێرى کردن. بەبەى پەيوەندى راستەوخۆ بە ریکخراوہ ناھکو مەھکان، پێرۆسەکردنى فۆرمەکان ئەرانی بە شێوہیھەكى بەرچاو

دواخرايون، تېكرای ٢٨ رۆژ بۆ ھەر فۆرمیک له كاتى رادەستكر دنیان ھەتاكو رەزەمەندى كۆتایى نووسراوى دەستگەشتنى سەختەرى ئۆپەراسیونى نیشتمانى. له كۆتایى پرۆسەكە له رۆژى ٣٠ى حوزمیرانى ٢٠٢٠، ھیشنا ھېچ رێ و شوێنیکى داواكردى دەستگەشتنى فیدرالى نەبوو. لەگەڵ ئەمۆش بۆ كۆبوونەمەكان لەگەڵ رێكخەرى مرۆبى، له رۆژى ٢٥ى تەموز، نووسینگەى سەرۆك وەزیران فەرمانىكى دەركرى بۆ لایەنە پەيوەندىدارمەكانى حكومەت، تێببى ئەوى كرد كه نووسراوى دەستگەشتنى سەختەرى ئۆپەراسیونى نیشتمانى وەك تاكە رەزەمەندى داواكراوه له ناوچە فیدرالیەكان بۆ دەستگەشتن بە شوێنەكانى كاركردن.

ھەرۆھا رێكخراوه ناھكومىەكان دووچارى بەرنگارىەكانى دەستگەشتن دەبنەو له ئەنجامى كارىگەرە لاومكەكانى بۆبوونەوى كۆفید-١٩. له سەرئەى ئەم سأل، حكومەت فەرمانى دەركرى تاكو دەرچواندى زۆرترین فیزاكان بۆ ماومەكەى كاتى رابگرین، تاوھكو لێشوى خەلك بۆ ناو وولات كەمبكرتەو و بۆبوونەوى كۆفید-١٩ ھىواش بكرتەو. ئەم فەرمانە وەكو خۆى دەمىننەو ھەرۆكە له كۆتایى تەموز، ٥٦١ ستافى نۆدەولەتى لەگەڵ رێكخراوه ناھكومىەكان (نزىكەى ٤٠ لەسەداى تەواوى ستافى نۆدەولەتى رێكخراوى ناھكومى) پىوستیان بە فیزا. ئەمۆش تىايدا لەوانە ٣٣١ ئەندامانى ستافى رێكخراوى ناھكومى كە فیزاكانیان بەسەرچوو و پىوستیان بە تازە كرنەوى (له ھەردوو ناووه و دەرۆوى عىراق) ھەرۆھا خەملاندنىكى ٢٣٠ ستافى نۆى چاومرئى فیزا دەكەن، كە ئەمۆش ناردينان بۆ عىراق دوا دەمخات. ئەگەر فەرمانەكە لائەچىت لەلایەن سەرۆك وەزیرانەو، پىشپىيەكان ئەو نیشان دەمەن كە ئەم ژمارەى بەرزەمىتەو بۆ ٧٢١ له كۆتایى ئەیلول و بۆ ٩٣٠ له كۆتایى سأل، كاتێك ٨٠ لەسەداى پىشپىيەكى دەرگىن كە بەبى فیزا بن. ئەم دواكەوتنەو له دەرچواندى فیزا ناستەنگەكانى دەستگەشتن و ھاتووچۆى خراپتر كردو، لەو كاتەى كە ستافى نۆدەولەتى رێكخراوى ناھكومى ناتوانن داواى رێگەپىدانەكانى ھاتووچۆى ناوخۆبى بكەن بەبى ھىوونى فیزاىەكى شىاو.

كۆفید-١٩ كارىگەرى دەكاتە سەر ناسايشى خۆراك لە ناو عىراق

لەو كاتەى كە ژمارەى حالەتەكانى كۆفید-١٩ى عىراق بە شىوہەكى خىرا بەرزبووہو له ماوہى مانگى تەموز، كارىگەرە لاومكەكانى كۆفید-١٩ زىاتر بە ديار كەوتن. رێكارمەكانى حكومەت بە نامانجى قەتەسكردنى گوزارنەوى فایرۆسى كۆرۇنا و رێگەگرتن لە ماندووونى سىستەمى چاودىزى تەندروستى، كارىگەرى لاومكە ھىبوو لەسەر تەواوى كۆمەلگای عىراقى، بەتایبەتى لە نىوان گروپە بارودۆخ لاوازەكان. سنوردارىەكانى ھاتووچۆ، داخراى نیش و كارمەكان، پچرانى پەروەردە و ھاتنە خوارەوى نرخەكانى نەوت فشارى خستە سەر ئابوورى عىراق و بوو ھۆى بەرزبوونەوى بىكارى و ئەستەمىەكانى دارابى سەرۆك خىزان بۆ تەواوى عىراقىەكان. بۆ عىراقىەكانى كە زۆر پىوستیان بە ھاوكارى مرۆبى، سنوردارىەكانى ھاتووچۆ بۆ كۆفید-١٩ بوو ھۆى ناستەنگەكان لە دەستگەشتن بە داھاتى ژيان و گوزمران و ھەندىك دواكەوتن لە وەرگرتنى ھاوكارى پارەى كاش.

رێكخراوہكانى ناسايشى خۆراك چاودىزى گۆرانەكانى جىھانى و نیشتمانىان دەكرى لە بازارگانى خۆراك، بەرھەم ھىنان و نرخەكان، ھەرۆھا دەستگەشتن بە بازارە ناوخۆبىەكان، بەكاربەرانى خۆراك لە سەر ناستى سەرۆك خىزان و ستراتىجىەكانى خۆگونجاندىن، بۆ ھەلسەنگاندنى بارودۆخى ناسايشى خۆراكى عىراق لە ماوہى بۆبوونەوى فایرۆسەكە. تاوھكو ئەمپرو، سەرەراى زىادبوونى فشارمەكان، بەرھەم ھىنانى ناوخۆبى، نرخەكان و دەستگەشتن بە بازارمەكان بە شىوہەكى گەورە بە جىگىرى ماوتەو و خستەى داھشكردى حكومەت و تۆرە سەلامەتەكان بە سەرکەوتوبى كارىگەرى بەرزبوونەوى بىكارىان كەمكردۆتەو لە ماومەكى كورت، بە گۆزى راپۆرتى ناسايشى خۆراك لە ناو عىراق - كارىگەرى كۆفید-١٩ كە لە مانگى تەموز بۆبوو ھىوہ. جگە لەمۆش، نزىكەى ٤.٨ ملۆن كەس (كە دەكاتە ١٢ لەسەداى دانىشتوان) راپۆرتیان كردووە كەوا ئەوان ستراتىجىە نەرنىيەكانى خۆگونجاندىن بەكاردەھىن بۆ پركرنەوى پىوستىەكانى خۆراكىان. راپۆرتەكە زنجىرەكە لە راسپاردەكانى پىشكەش كرد لەوانە بەھىزكردى تۆرمەكانى سەلامەتى كۆمەلەبەتەى و زىادكردى بەرجەستەبوونى خۆراك بۆ كەمكردەوى نەبوونى ناسايشى خۆراك. رێكخراوى FAO و WFP و World Bank بەردەوام بوون لە چاودىزى كرنى ناسايشى خۆراك لە ماوہى بۆبوونەوى فایرۆسەكە لە ناو ھەولە ھەفتانەبىيەكانى چاودىزى كرنى ناسايشى خۆراك بۆ كۆفید-١٩.

سەرەراى سەقامگىرى لە مانگى نىسان بۆ حوزەيران، رێكخراوہكانى FAO و WFP ئاگاداركرنەوىەكى سەرئەبى دەرچواندى بۆ كەش و ھەواى ناسايشى خۆراكى عىراق لە شىكارى ئاگاداركرنەوى سەرئەبى لەبارەى خالە گەرمەكانى نەبوونى ناسايشى خۆراكى زۆر خراپى ھەردوو رێكخراو لە مانگى تەموز بۆبوو ھىوہ. راپۆرتەكە تىشك دەمخاتە سەر ناسەقامگىرى ناسايش كەوا كەلەكەبوو لەگەڵ قەبرانى ئابورى ھاوشىو بەھۆى ھاتنەخوارەوى نرخەكانى نەوت و ھۆكارمەكانى ئەم دەقەى خراپتربوونى نەبوونى ناسايشى خۆراك، بە تېببىيى كرنى ئەوى كە ئەگەرى خراپوونى بارودۆخەكانى مەملەتى لەوانەبىيەتە ھۆى زىادبوونى نەبوونى ناسايشى خۆراك، كە ئەمۆش بەھۆى پچرانەكانە بۆ تۆرمەكانى ھاوكارى خۆراك و ئەگەرى زىاترى ئاوارەبوونى دانىشتوان.

جىندەر و پاراستن لە ماوہى كۆفید-١٩

چەندىن سالى ناسەقامگىرى كۆمەلەبەتەى و ئابورى و سىاسى بۆتە ھۆى خراپوون لە مافەكان و لەش ساغى و نوینەراپەتى كرنى نافرمان لە ناو عىراق. بەر لە بۆبوونەوى فایرۆسەكە، يەكسانى جىندەرى لە ناو عىراق لە نىوان بەرزترین ناستەكان بوو لەجىھان، لە ١٥٢ يەمىن (لە كۆى ١٥٣) لە پلەكانى پاشكۆى بۆشایى جىندەرى جىھانى بۆ سالى ٢٠٢٠. بۆبوونەوى فایرۆسەكە ھاتە سەربارى ئەو ناىەكسانىانەى كە نىستا ھەن، و شىكارىەكى جىندەرى بۆ بۆبوونەوى فایرۆسى كۆفید-١٩ لە ناو عىراق ئەنجام درا لەلایەن Oxfam كە نیشانى دەمات نافرمان و كچان زىاتر لە مەترسیدان و فشارى زىاتریان لەسەرە لە ماوہى بۆبوونەوى فایرۆسەكە، سەرەراى ئەوى پىوان دوو لەسەر سى راپۆرتكر اوانى مردوان بە كۆفید-١٩.

منداڵێكە كە خىزانەكى ھاوكارى خۆراكى مانگەو وەردەگرن لەلایەن WFP لە خىوتەنگەى سەلامەت، مانگى تشرىبى دووھى ٢٠١٩. (سەرچاوەى وێنە: لەلایەن WFP)

كۆفید- ١٩ كیشەكانى ئىستای جیندەر و پاراستنى نافرمتان و مندالانى خراپتر کردوو له ناو عیراق. (سەرچاوهى وینه: له‌لایەن ئابى تراپلەر سمبئ)

شیکاری جیندەری Oxfam نیشانی دەدات که نافرمتان له کەرکوک و دیاله و سلیمانی دووچاری فشاری توندوتیژی له نیش و کارو بەرپر سيار نیتیه‌كانی چاودیری کردن دەبنه‌وه، مەترسیه‌کی توندی توندوتیژی خیزانی و لەسەر بنه‌مای رەگەزبێش دەبنه‌وه له‌گەڵ لەدەستدانیه‌کی زیاتری ژیان و گوزدرانی نابووری و سەر به‌خۆییان. هه‌روه‌ها ئه‌وان دووچاری نەستەمی زیاتر دەبنه‌وه له‌ دەستگه‌یشتن به‌ خزمەتگوزاریه‌كانی تەندروستی هاوکاری (له‌وانه‌ خزمەتگوزاریه‌كانی توندوتیژی لەسەر بنه‌مای رەگەزی) به‌هۆی سنورداریه‌كانی له‌ هاتووچۆکردن شێوازەكانی كۆمه‌لایه‌تی چه‌سپاو و ده‌توانن زانیاری كه‌متر به‌دەستبێنن لەسەر كۆفید- ١٩ له‌ چاوپیاوان. ناسته‌نگی دارایی هه‌م بۆ نافرمتان له‌ دەستگه‌یشتن به‌ مادده‌كانی خۆپارێزی له‌ كۆفید- ١٩ یان كەم و پهلەكانی پاك و خاوینی نافرمتان، كه‌ رووی له‌ زیادبوونه‌ له‌ نێوان دانیشتوانی ئاواره و ئاواره‌ی گه‌راوه. دەستگه‌یشتن به‌ خزمەتگوزاریه‌كانی سێكسی و نافرمتانی دووگیان زۆر سنورداریبووه، كه‌ نهمش وا له‌ نافرمتان ده‌كات كه‌ مەترسیان لەسەر بێت بۆ رێگه‌گرتن له‌ ئالۆزیه‌كانی دووگیانی و دووگیانبوونی نه‌یستوو.

شان به‌ شانی ئه‌موش، مەشقی چاودیری کردنی هاوبه‌شی گروپی پاراستنی نیشتمانی، قه‌بارەکردنی کاریگه‌ری پاراستن له‌ بڵاوبونه‌وه‌ی كۆفید- ١٩ لەسەر ئه‌م كۆمه‌لگا ئاوارانه‌ی كه‌ زیانیان پێگه‌یشتوو به‌هۆی ململانی له‌ ناو عیراق، خولی چواره‌می بڵاوكردوه‌ له‌ دۆزینه‌كانی له‌ مانگی تەموز كه‌ ناییدا نیشانی دەدات كه‌ سەر كه‌یترین پێنج مەترسی پاراستن كه‌ کاریگه‌ری لەسەر نافرمتان و كچان هه‌یه‌ له‌ ماوه‌ی بڵاوبونه‌وه‌ی قایرۆسه‌كه‌ بریتین له‌: برینی سه‌ختی ده‌روونی، فشار و دوودلی؛ نه‌بوونی خزمەتگوزاریه‌ تایه‌یه‌تیه‌كان بۆ نافرمتان؛ نه‌بوونی ژینگه‌یه‌کی سه‌لامه‌ت و تاییه‌تی؛ نه‌بوونی دەستگه‌یشتن به‌ تەندروستی سێكسی و نافرمتانی دووگیان؛ و توندوتیژی و مامه‌له‌ی نه‌شیاو له‌ ناو خودی سه‌رۆك خیزان. زۆریه‌ی وه‌لامه‌ر هه‌وان راپۆرتیان کردوو كه‌ كیشه‌كانی پاراستن کاریگه‌ری هه‌یه‌ لەسەر مندالانی ئاواره و به‌ شێوه‌یه‌کی به‌رچاوی رووی له‌ خراپبوون کردوو له‌م كاته‌وه‌ی ده‌ستپێکی بڵاوبونه‌وه‌ی قایرۆسه‌كه‌. نه‌بوونی دەستگه‌یشتن به‌ په‌روه‌ده؛ برینی سه‌خت و فشار و دوودلی؛ كریكاری به‌ مندال و توندوتیژی و مامه‌له‌ی نه‌شیاو و فه‌رمۆشکردن له‌ناو خودی سه‌رۆك خیزان بریتین له‌ مەترسیه‌ سه‌ر مه‌یه‌كانی پاراستن كه‌ زیان به‌ مندالان ده‌گه‌ینێت.

به‌هاناوچه‌وونی مرۆيى بۆ كۆفید- ١٩ له‌ ناو عیراق

پاشكۆی كۆفید- ١٩ بۆ پلانی به‌هاناوچه‌وونی مرۆيى عیراق بۆ ساڵی ٢٠٢٠، له‌ مانگی تەموز بڵاوكراوه‌، له‌وانه‌ ژماره‌یه‌ك له‌ گۆرانكارى بۆ به‌هاناوچه‌وونی مرۆيى ئیستا بۆ دنیابوون له‌وه‌ی كه‌ هه‌م و مەرجه‌ نازمەكانی بارى لاوازی كه‌ په‌یوهندیان به‌ كۆفید- ١٩ هه‌یه‌ چار سه‌ر كراون، له‌م كاته‌ی گونجاندى به‌هاناوچه‌وونی ئیستایه‌ له‌گەڵ مەترسیه‌كان و به‌رنگاریه‌كان كه‌ دینه‌ پێشه‌وه‌ به‌هۆی بڵاوبونه‌وه‌ی قایرۆسه‌كه‌ له‌ ناو عیراق و گۆرانكاریه‌كانی په‌یوهندیار له‌ ژینگه‌ی كار كردن.

هاوکاری کردنی ستافی نەخۆشخانه‌ بۆ پێدانی خۆراك و كۆمه‌یه‌كان زۆر پێویسته‌كانی تر له‌ سلیمانی (سەرچاوه‌ی وینه‌ له‌لایەن: ریکخراوی به‌رگه‌ری شارستانی)

ئامانجی به‌هاناوچه‌وونی مرۆيى بۆ كۆفید- ١٩ بۆ رێگه‌گرتن و كه‌مكردنه‌وه‌ و به‌هاناوچه‌وون بۆ تەنگه‌تاوی تەندروستی بۆ كۆفید- ١٩ بۆ ١.٧٧ ملیۆن عیراقی كه‌ بارودۆخیان زۆر لاوازه‌ و زیانیان به‌ر كه‌وتوو به‌هۆی ململانی له‌گەڵ داعش له‌ ماوه‌ی ٢٠١٤ تاوه‌كو ٢٠١٧، هه‌روه‌ها بۆ دنیابوون له‌وه‌ی كه‌ پێویسته‌كانی ئیستای مرۆيى پر كراونه‌وه‌ له‌ ژینگه‌یه‌کی ئۆپه‌راسیۆنی به‌رنگاری زۆرتتر. پلانی به‌هاناوچه‌وونه‌كه‌ ئامانجی بریتی یه‌ له‌ ده‌ستنیشانکردن و پر كرده‌وه‌ی پێویسته‌ تازمەكانی مرۆيى كه‌ دینه‌ پێشه‌وه‌ به‌ تاییه‌تی بۆ گروپه‌ بارودۆخ لاوازمان له‌ ماوه‌ی بڵاوبونه‌وه‌ی قایرۆسه‌كه‌، له‌وانه‌ پێویسته‌كانی كه‌ په‌یوهندیان هه‌یه‌ به‌ له‌ش ساغی جه‌سته‌یی و ده‌روونی و ستانده‌رەكانی ژیان و گوزهران و پاراستن.

كۆی به‌هاناوچه‌وونی مرۆيى بۆ عیراق بۆ ته‌واوی ساڵی ٢٠٢٠ پێك دێت له‌ ١٢٨ چالاکی (له‌وانه‌ ١١٣ چالاکی له‌ پلانی به‌هاناوچه‌وونی مرۆيى بۆ ساڵی ٢٠٢٠ی سه‌رته‌ابى و ١٥ چالاکی تازه‌ی په‌یوهندیار به‌ كۆفید- ١٩)، له‌گەڵ كۆی گشتی دارایی داواكراو به‌ بری ٦٦٢.٢ ملیۆن دۆلار، له‌وانه‌ ٣٩٧.٤ ملیۆن دۆلار بۆ به‌هاناوچه‌وونی به‌دەر له‌ كۆفید- ١٩ و ٢٦٤.٨ ملیۆن دۆلار بۆ به‌هاناوچه‌وونی دیاریكراوی كۆفید- ١٩. نووسینگه‌ی نەتمه‌ یه‌كگرتوو هه‌كان بۆ هه‌ماهه‌نگی كاروباری مرۆيى به‌رده‌وامی داوه‌ به‌ بانگه‌شه‌ی به‌رده‌وام له‌گەڵ هاوبه‌شان له‌ حكومه‌تی عیراق و حكومه‌تی هه‌رێمی كوردستان لەسەر پێویسته‌كانیان بۆ ئاسنكاری ده‌ستگه‌یشتن بۆ هاوکارانی مرۆيى بۆ جیه‌جیه‌كردنی چالاکیه‌كان له‌ پلانی به‌هاناوچه‌وونی مرۆيى به‌دەر له‌ كۆفید- ١٩ و چالاکیه‌كانی تاییه‌تكارا به‌ كۆفید- ١٩ هه‌تا له‌ ماوه‌ی سنورداریه‌كانی هاتووچۆ به‌هۆی كۆفید- ١٩ هه‌وه‌.

سەنتەرى زانیاری عێراق یادی پێنجەمین سالیادی دامەزراندنی دەکاتەوه

بەرێوەبەری سەنتەرى پەيوەندیکردن وەلامی پرسیارەکانی دەکاتەوه
بۆ سەنتەرى زانیاری عێراق (سەرچاوهى وێنە: لەلایەن UNOPS)

لە رێکەوتی ١٣ی تەموز، سەنتەرى زانیاری عێراق یادی پێنجەمین سالیادی کردەوه. کە بەرێوە دەبردریت لەلایەن UNOPS بە ناوی تیمی مرۆبى وولات لە عێراق، سەنتەرى زانیاری عێراق لە سەرەتادا زانیاری دا بین کرد بۆ ناواری ناوخۆییەکانی عێراق لە رێگەى هێڵیکى گەرمى بەخۆرایى و نەهێنى. لە ماوهى پێنج سالی رابردوودا، سەنتەرى پەيوەندیکەى و هاوکارى رەوانەکردنى فراوانکردووه بۆ ئەوانى تر هەر و هەر گەران بەدواى زانیاری زۆر گرنگ و هاوکارى لەوانە ناواری گەراوەکان و پەنابەرەن و خەلکى لە کۆمەڵگا خانەخوێکان. لە سالی ٢٠١٩، سەنتەرمکە زیاتر لە ١٢١.٠٠٠ پەيوەندى وەرگرتووه لە بارەى کێشەکانى پەيوەندیدار بە خۆراکى بەپەله یان هاوکارى پارەى کاش، توندوتیژی لەسەر بنەماى رەگەزى و هەراسانکردن و مامەڵەى نەشیاو لەلایەن دەسەلاتداران و کێشەکانى پەيوەندیدار بە گەرانەوهى ناواریەکان.

هەر و هەر سەنتەرى زانیاری عێراق پێنجەمى زۆر گرنگى هەبوو وەک نامێرێکى گەتوگۆ لە ماوهى بۆبوونەوهى کۆفید-١٩. بە هاوبەشیکردن لەگەڵ گروپە مرۆبیهکان، سەنتەرمکە هاوکارى هەلمەتەکانى کورتە نامەى کردووه بۆ گەیاندى زانیاری لەسەر رێکارەکانى خۆپارێزى لە کۆفید-١٩ لەناووه و دەروەهى خێوتگەکان لە سەرانسەرى عێراق.

لەگەڵ ئەمەشدا، سەنتەرى زانیاری عێراق بە هاوبەشى راپرسیەکی بێرورا ئەنجام دەدات لەسەر کۆفید-١٩ و چارەسەر بە راستەقینەکان بۆ بەدواداچوونى هەلسۆکەوتى کۆمەڵگا، کە نیشانی دەدات بۆ دەستگەشتن بە زانیاری، ناستەکانى متمانە و درک کردن بە مەترسیەکان. لە رێگەى تەلەفۆن چاوپێکەوتنەکان ئەنجام دراون لەو کاتەوهى مانگی نیسانی ٢٠٢٠ لە پارێزگاکانى ئەبەبار و دەوک و هەولێر و سەلاحەددین و سلیمانی، راپرسیەکە یارمەتیدەر دەبێت لە دەستگەشتنکردنى هەنگاوى باش کە بەهاناوچووانى مرۆبى دەتوانن وەرگیرن بۆ باشترکردنى بەهاناوچوون بۆ کۆفید-١٩.

ناواریەبوون لە ناو عێراق – راپۆرتى راپۆرتوانى تاییەتى بۆ ئەنجومەنى مافەکانى مرۆف

لە مانگی شوبات، راپۆرتوانى تاییەتى بۆ مافەکانى مرۆف بۆ ناواری ناوخۆییەکان، سېسیلیا دامەرى، سەردانى عێراقى کرد لە بانگەهشتیکى فرمى لەلایەن حکومەتى عێراق. لە ماوهى سەردانەکەى بەرێزبان، خاتوو جیمینیز دامەرى لەگەڵ بەرپرسیانى حکومى و ناژانسهکانى نەتەوه یەکگرتووکان و رێکخراوه ناخکومیەکان و ئەندامانى کۆمەڵگای دیپلوماتى کۆبوویمه. هەر و هەر راپۆرتوانى تاییەتى راپۆرتى کرد لەگەڵ ناواریەکانى ناو دامەزرانەکانى ناووه و دەروەهى خێوتگە، لەوانە ئافەرتان و مندالان، لە رێگەى دانێشتنەکانى گروپى جەختکردنەوه و گەتوگۆیه دوو قۆلیەکان.

لە رۆژى ٩ تەموز، خاتوو جیمینیز دامەرى راپۆرتى خۆى پێشکەش کرد بە دانێشتى ٤٤ یەمینی ئەنجومەنى مافەکانى مرۆف. ناواری تاییەتى ئەوهى کرد کە بەرنگارى بە راستەقینەکانى مرۆبى و مافەکانى مرۆف بۆ ١.٤ ملیۆن ناواری عێراقى دەمێننەوه، لەوانە پێوېستیه بەرەوامەکان بۆ هاوکارى مرۆبى، بەلگەنامەى شارستانى و دەستگەشتن بە خزمەتگوزاریەکان. خاتوو جیمینیز دامەرى باسى لەوه کرد کە یەکگرتن و داخستنى خێوتگەکانى ناواریەکان و ئاسانکاری بۆ گەرانەوهى ناواری پێوېستە بە شێوهیەک ئەنجام بدریت کە دنیایى بەدات لە سەلامەتى هاوواتیان و خەسەلتى مرۆبى خێوتگەکان، هەر و هەر دانیابوون لەوهى کە گەرانەوهى ناواریەکان بە سەلامەتى و بەخۆبەخشانه و بە شکۆداریمه. دەستگەشتنى مرۆبى تاییەتى کرابوو کە "هێواشه و دووردریژ و چەر چەرە" کە ئەمەش دەبێتە بەرنگارى لە گەیاندى تەواوى هاوکارى بۆ ئەو کەسانەى کە بارودۆخى زۆر لاوازبان هەبە.

راپۆرتەکە لایەنەکان و بەرنگارى بەکانى بەرزکردەوه بۆ بەدەستگەشتنى چارەسەر بە هەمیشەییەکان، لەوانە گرنگى بۆ زیادکردنى هەولەکانى سەقامگیرکردن، دەستگەشتن بەکانى پەڕمێدان و یەکگرتووبى کۆمەڵایەتى و پلانیەکانى ناستەواى وەک بنجینەمە بۆ گەرانەوه هەمیشەییەکان و رێگەگرتن لە ناواریەبوونى زیاتر.

دەتواندیت راپۆرتەکە لەم مالىپەرەوه بەزۆریتەوه <https://undocs.org/en/A/HRC/44/41/Add.1>

بۆ زانیاری زیاتر، تکابە پەيوەندى بکەن بە:

هیلارى ستۆفیر، سەرۆکی راپۆرتکردن، سیاسەت و ستراتىجى، لە رێگەى ئیمەیل staufferh@un.org یان ژمارە موبایل [\(+964\) 782 780 4622](tel:+9647827804622)

یوفیت کرافتی، بەرپرسی کاروبارى مرۆبى لە رێگەى ئیمەیل yvette.crafti@un.org یان ژمارە موبایل [\(+964\) 751 740 3858](tel:+9647517403858)

هه‌ئالنامە مرۆبیهکانى نووسینگەى نەتەوه یەکگرتووکان بۆ هەماهنگى کاروبارى مرۆبى بەرجەستەن لەم مالىپەرە www.unocha.org/iraq | www.unocha.org | www.reliefweb.int